

макулярної зони, яким була призначена простагландінова терапія в формі одноразового закапування препарату Тафлотан® без консерванту. Середнє зниження ВГД від початкового при терміні спостереження 1 місяць після призначення Тафлотану в групах ПВКГ і ПЕГ склало 33,8% і 32,3%, відповідно. При цьому, в очах з ПВКГ середнє ВГД на останньому контролі було нижче, ніж в очах з ПЕГ ($p < 0,01$). Середній термін спостереження склав 12 місяців. Травупрост має виражену клінічну ефективність при різних формах відкритокутової глаукоми при мінімальній частоті місцевих побічних ефектів. Однак, монотерапія травупростом при ПВКГ призводить до більшого зниження ВГД, ніж при ПЕГ при терміні спостереження 12 місяців.

Ключові слова: внутрішньоочний тиск, глаукома, простагландини, тафлупрост.

prostaglandin therapy in the form of a single instillation of the drug Taflotan® no preservative. The mean reduction of IOP from baseline during the observation period of 1 month after the appointment Taflotan in groups of POAG and PEG was 33.8% and 32.3%, respectively. Thus, in the eyes of POAG with higher IOP at the last control was lower than in eyes with PEG ($p < 0.01$). The average follow-up period was 12 months. Mean baseline IOP in patients with POAG and PEG was $31,7 \pm 0,6$ mm Hg. article and $32,5 \pm 0,7$ mm Hg. art., respectively. In the eyes of POAG with higher IOP at the last control was lower than in eyes with PEG ($p < 0.01$). The average observation time was 12 months. Travoprost has a pronounced clinical efficacy in various forms of open-angle glaucoma with a minimum frequency of local side effects. However, travoprost monotherapy in POAG leads to a greater decrease in IOP than the PEG during the observation period of 12 months.

Key words: intraocular pressure, glaucoma, prostaglandins, tafluprost.

Стаття надійшла 5.05.2017 р.

Рецензент Безкоровайна І.А.

УДК 616.89-008.441.13-053.6

О. А. Казакон

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ ПІДЛІТКОВОГО АЛКОГОЛІЗМУ

Розширення у сучасній Україні ринку алкогольних напоїв, їх розмаїття та легкість придбання, нав'язлива реклама, а також дуже розповсюджена серед населення країни своєрідна традиція вживання алкоголю стають причинами раннього вживання алкоголю та алкоголізації дітей і молоді. Проведене дослідження встановило, що у першій групі співвідношення юнаків і дівчат, які зловживали легкими алкогольними напоями було 3:2, а серед хворих на алкоголізм з цієї групи меншим – 2:1. Ці дані свідчать про збільшення частки дівчат, які зловживають легкими алкогольними напоями. У другій групі підлітків переважали юнаки - 30 осіб (83,3%).

Ключові слова: алкоголь, підлітки, алкоголізм.

Розширення у сучасній Україні ринку алкогольних напоїв, їх розмаїття та легкість придбання, нав'язлива реклама, а також дуже розповсюджена серед населення країни своєрідна традиція вживання алкоголю стають причинами раннього вживання алкоголю та алкоголізації дітей і молоді. Поява на початку життєвого шляху молодої людини такої шкідливої звички, як регулярне вживання алкоголю, зумовлює погіршення стану здоров'я, деградацію особистісної структури й заважає реалізації можливостей молоді. В цілому у світі від алкогольної залежності страждають 140 мільйонів осіб, в Україні - близько 1 млн. [10].

Останні соціологічні дослідження і дані офіційної медичної статистики показують, що вживання алкоголю досить широко поширене в молодіжному середовищі.

Сьогодні, на відміну від традиційного поширення вживання міцних напоїв, молоді люди обирають переважно пиво та слабоалкогольні напої. Саме пиво, реклама торгових марок якого нині є найпоширенішою, найагресивнішою, користується найвищим попитом у молоді. Майже кожна четверта дитина віком від 12 до 18 років (23%) вживає пиво щотижня, а понад 6% - щодня [4, 5]. У формуванні алкогольної залежності вирішальну роль відіграють такі фактори:

- соціальні (культурний та матеріальний рівень життя, стреси, інформаційні перевантаження, урбанізація);
- біологічні (спадкова схильність; за даними досліджень, до 30% дітей, чий батьки зловживали спиртним, можуть стати потенційними алкоголіками);
- психологічні (психоемоційні особливості особистості, здатність до соціальної адаптації та протистояння стресам).

Ці фактори поодиночі та у випадках поєднання знижують соціальний статус особи зменшують мотивацію до досягнень та збереження рівня здоров'я, в тому числі і до стоматологічного.

Анатомо-фізіологічні особливості підліткового віку визначають високу чутливість молодого організму, на розвиток якого впливають фактори біологічного ризику, стан навколишнього середовища, соціально-гігієнічні умови, а також відсутність психологічних установок на здоровий спосіб життя [6]. Дані офіційної статистики зафіксували, що за період з 2011 по 2016 роки число

вперше діагностованих підлітків, хворих на алкоголізм виросло в 1.5 рази і склало 10.5 на 100 тис. підлітків. Число підлітків, які перебувають на обліку у наркологів, також зросла в 1.5 рази і за даними офіційної статистики на 2015 рік склало 819,8 людина на 100 000 населення [9]. Про явно неблагополучність ситуації щодо алкоголю свідчить і суттєве зростання алкогольних психозів серед підлітків - у 8 разів за останнє 10-тиріччя [1, 7]. Це прогностично несприятливий показник, тому що алкогольний психоз у підлітка в принципі випадок досить рідкісний [3]. Для його виникнення хронічний алкоголізм повинен тривати мінімум 2-3 роки.

На етапі ранньої алкоголізації при її переході в алкоголізм у підлітків відзначається феномен групової психічної залежності, коли тяга до спиртного виникає виключно в "своїй" компанії. За межами "своїї" групи тяжіння до алкоголю немає: з чужими і малознайомими не п'ють [8]. Відрив від групи припиняє алкоголізацію. Наявність групової психічної залежності не свідчить про наявність хронічного алкоголізму, а лише загрозливим передвісником його. Групова залежність є проявом адиктивної поведінки підлітків [2].

Погіршення здоров'я дітей шкільного віку є не лише медичною, а серйозною соціально-педагогічною проблемою, що й спонукало авторів до проведення даного дослідження

Метою роботи було вивчення особливостей зловживання спиртними напоями у осіб в пубертатному і постпубертатному віці.

Матеріал та методи дослідження. Особливості зловживання спиртними напоями в пубертатному і постпубертатному віці вивчені у 68 осіб у віці від 12 до 18 років, які звернулися на амбулаторний прийом в спеціалізований наркологічний центр, що склало 7,6% від загального числа що звернулися по допомогу хворих на алкоголізм.

Результати дослідження та їх обговорення. Юнаки склали 63,8% (46 осіб), дівчата відповідно 36,2% (22 особи). Діагноз психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем був поставлений 40 особам (58,8%), у решти прийом спиртного сягав рівня алкоголізму і розцінювався як рання алкоголізація (побутове пияцтво). Серед хворих на хронічний алкоголізм юнаки становили 75% (30 осіб), дівчата 25% (10 осіб). При цьому хронічний алкоголізм 1-ї стадії був встановлений у 30 осіб (75% від загального числа алкоголіків, 20 юнаків, 10 дівчат). Критеріями постановки діагнозу хронічного алкоголізму 1-ї стадії були: 1) поява психічної залежності (тяга до спиртного, зниження кількісного і ситуаційного контролю при алкоголізації); 2) підвищення толерантності; 3) втрата блювотного рефлексу; 4) ранкова анорексія; 5) амнезії і паліметри сп'яніння. Алкоголізм 2-ї стадії було виявлено у 10 осіб (25%, всі юнаки) і ставився на підставі наступних критеріїв: 1) поява абстинентного синдрому; 2) формування псевдозапоїв (тривалість 2 дні і більше); 3) практично не змінена висока толерантність; 4) ускладнення симптомів першої стадії. Співвідношення між юнаками та дівчатами, яким ставився діагноз раннього алкоголізму було 3:1.

Істотні відмінності в типі вживаних спиртних напоїв дозволили розділити підлітків на дві групи. Першу групу склали особи, які віддають перевагу, в основному, слабоалкогольним напоям: як правило міцні (до 8-9% чистого алкоголю) сортам пива і джин-тоніку, рідше сухі вина. У цю групу увійшла абсолютна більшість підлітків - 73,5% (50 осіб, 30 юнаків та 20 дівчат). У половини з них (16 юнаків та 9 дівчат) розміри пияцтва досягали критеріїв діагнозу алкоголізму 1-ї стадії. Таким чином, співвідношення юнаків і дівчат, які зловживали легкими алкогольними напоями було 3:2, а серед хворих на алкоголізм з цієї групи - менше 2:1. Ці дані свідчать про збільшення частки дівчат, які зловживають легкими алкогольними напоями.

Добова толерантність в групі, які віддають перевагу слабким алкогольним напоям становила в середньому 5-6 пляшок пива або 7-8 банок (по 0,33 л) джин-тоніка, що склало більше 200 мл чистого алкоголю. Добова толерантність у юнаків і дівчат практично не відрізнялась. Віддають перевагу легким алкогольним напоям і, зазвичай, вживають їх в компанії однолітків, на дискотеці, днях народженнях, "щоб втамувати спрагу влітку", досить рідко в самоті. Майже всі підлітки даної групи повідомляли, що бажання випити зазвичай виникає у них в компанії однолітків. Такий характер вживання спиртного вказує на наявність групової психічної залежності у даних підлітків. Важливо, що підлітки, що вважали за краще легкі спиртні напої, в 100% випадків заперечували існування проблеми, пов'язаної з алкоголізацією і на прийом до лікаря звернулися виключно під наполегливим впливом родичів і друзів. У процесі подальшого психотерапевтичного лікування ці підлітки становили найбільшу складність в плані корекції алкогольної анозогнозії.

Другу групу склали підлітки, які віддають перевагу дистилянтам або міцним спиртним напоям (в абсолютній більшості горілку). Їх виявилось меншість - 26,5% (18 осіб, з них 16 юнаків та двоє дівчат). Діагноз ППР-А, (в цю групу увійшли і всі хворі з 2-ї стадією захворювання) був

поставлений 12 юнакам і обом дівчатам (88,8). Толерантність в групі підлітків, які віддають перевагу міцним алкогольним напоям склала 200-350 мл горілки/добу, що в перерахунку на чистий алкоголь виявилось менше 100-150 мл. Підлітки, які віддають перевагу міцним напоям, зазвичай вживали їх в невеликих компаніях (2-3 особи), на днях народження і поодиноці.

Важливим є те, що у 36 осіб (52,9%) відзначалося епізодичне поєднане вживання алкоголю з наркотичними або токсичними речовинами. Головним чином, це були каннабіноїди (більше 50%), транквілізатори і седативні (30%), в шести випадках (17%) - стимулятори, в чотирьох випадках - опіати. Тютюнопаління визначалося у 55 (81%) підлітків. У групі підлітків, які сполучено вживають алкоголь і наркотики, переважали юнаки - 30 осіб (83,3%). Цікаво, що абсолютна більшість (88,8%) поєднували наркотики саме з легкими алкогольними напоями. Це корелюється з останніми даними про значне число хворих полінаркоманією, а також сполученому вживанню наркотичних речовин (в тому числі і опіатів) і переважно легких алкогольних напоїв.

Висновок

Розширення у сучасній Україні ринку алкогольних напоїв, їх розмаїття та легкість придбання, нав'язлива реклама, а також дуже розповсюджена серед населення країни своєрідна традиція вживання алкоголю стають причинами раннього вживання алкоголю та алкоголізації дітей і молоді. Проведене дослідження встановило, що у першій групі співвідношення юнаків і дівчат, які зловживали легкими алкогольними напоями було 3:2, а серед хворих на алкоголізм з цієї групи меншим - 2:1. Ці дані свідчать про збільшення частки дівчат, які зловживають легкими алкогольними напоями. У другій групі підлітків переважали юнаки - 30 осіб (83,3%).

Список літератури

1. Borisenko V.V. Epidemiologiya epizodicheskikh zloupotrebleniy pri alkoholnoy zavisimosti s uchetom geliogeofizicheskikh faktorov / V.V. Borisenko // Svit meditsini ta biologiyi. - 2014. - No.1 (43) - S. 21-25..
2. Borisenko V.V. Sovremennyye predstavleniya ob epizodicheskom upotreblenii alkogolem i zapoynyih formah alkoholnoy zavisimosti / V.V. Borisenko // Visnik Ukrayinskoyi medichnoyi stomatologichnoyi akademiyi "Aktualni problemi suchasnoyi meditsini" - 2014. - T. 14 vipusk 3 (47) - S. 290-294.
3. Valentik Yu. V. Alkoholnyye psichozy i u podrostkov i lits molodogo vozrasta / Yu. V.Valentik , O. V. Levochkina // Lechenie i profilaktika bolezney zavisimosti: materialyi Ros. konf. 28-30 maya 2008 g. — S. 13-18.
4. Maksymova N. Yu. Psykholohichna profilaktyka vzhivannia pidlitkami alkoholiu ta narkotyktiv. - K.: VShOL, 2011. - 208 s.
5. Maksymova N.Yu. Profilaktyka skhylnosti do alkoholiu ta narkotyktiv i psykhokorektsiina robota z pidlitkami hrupy ryzyku / N.Yu. Maksymova // Praktychna psykholohiia ta sotsialna robota. - 2000. - No. 2. - C. 2-4.
6. Ozerskyi I.V. Problemy narkomanii ta alkoholizmu v pidlitkovomu vitsi ta shliakhy yikh poperedzhennia/ I.V. Ozerskyi // Ekonomika. Finansy. Pravo. - 2004. - No. 5. - C. 33-37.
7. Epidemii alkoholizmu ta narko- ta toksykomanii u dzerkali medychnoi statystyky MOZ Ukrainy: analityko-statystychniy dovidnyk / [Holubchikov M. V., Kravchuk N. H., Petrychenko O. O. ta in.] / Akademii medychnykh nauk Ukrainy, Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy; Tsentri medychnoi statystyky MOZ Ukrainy; DU «Instytut nevrolohii, psykhiiatrii ta narkolohii AMN Ukrainy». — Kharkiv, 2009. — 168 s.
8. Psykhiiatriia i narkolohiia : [pidruchnyk] / Za red. prof. O. K. Naprieienka. - K.: VSV «Medytsyna», 2011. - 528 s.
9. Tabachnikov S. I. Psykhosotsialni, klinichni ta terapevtychni aspekty suchasnoho patomorfozu alkoholnoi zalezhnosti / S. I. Tabachnikov, K. D. Haponov // Arkhiv psykhiiatrii. - 2012. - T. 18. - No. 1 (68). - S. 53-60.
10. Sotsialna robota z pidlitkami ta moloddu: problemy, poshuky, perspektyvy. - K.: UDTsSSM, 2000. - 275 s.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ ПОДРОСТКОВОГО АЛКОГОЛИЗМА

А. А. Казаков

Расширение в современной Украине рынка алкогольных напитков, их разнообразие и легкость приобретения, навязчивая реклама, а также очень распространенная среди населения страны своеобразная традиция употребления алкоголя становятся причинами раннего употребления алкоголя и алкоголизации детей и молодежи. Проведенное исследование установило, что в группе подростков, которые злоупотребляли легкими алкогольными напитками, соотношение юношей и девушек, было 3: 2, а среди больных алкоголизмом из этой группы меньше - 2: 1. Эти данные свидетельствуют об увеличении доли девушек, которые злоупотребляют легкими алкогольными напитками. Во второй группе подростков преобладали юноши - 30 человек (83,3%).

Ключевые слова: алкоголь, подростки, алкоголизм.

Стаття надійшла 10.03.2017 р.

CURRENT STATE OF PROBLEM OF TEENAGE ALCOHOLISM

A. A. Kazakov

Expansion in modern Ukraine market alcoholic beverages, their diversity and ease of acquisition, adware and very common among the population peculiar tradition of drinking cause early alcohol use and alcohol abuse for children and youth. The study found that the ratio of the group of young people, who abused easy alcohol, were 3: 2, and among alcoholic patients from this group less - 2: 1. These data indicate an increase in the proportion of girls who abuse light alcohol. The second group of teenage boys prevailed - 30 persons (83.3%).

Key words: alcohol, teenages, alcoholism.

Рецензент Скрипніков А.М.